

Han bygger ditt semesterparadis

Thailändska Phuket är en av svenskarnas stora semesterfavoriter. Men bakom sol, vita stränder och prisvärt boende döljer sig något annat. Burmesiska migrantarbetare bygger våra hotell för usla löner på livsfarliga arbetsplatser.

TEXT: IVAR ANDERSEN
FOTO: JONAS GRATZER

San Oo kom till Thailand för tio år sen och har jobbat inom bygg sedan dess. Han berättar att allvarliga olyckor är vardag på bygget.

Kritvita stränder och kristallklart vatten. Thailand lockar många svenskar varje år.

På Phuket's "Millionaire Road" uppförs ännu en exklusiv resort för turisterna.

Phuket

Semesterparadis Thailand

■ Thailand är en av svenskarnas mest populära semesterdestinationer. Årligen görs omkring 350 000 resor från Sverige till Thailand.

■ Turismen är en central intäktskälla för Thailand. Branschen beräknas stå för 10–15 procent av landets bruttonationalprodukt.

■ Sedan statskuppen 2014 är Thailand en militärdiktatur. Oppositionella och människorättsaktivister har de senaste åren fängslats i stor skala och lagarna som förbjuder kritik av kungahuset har skärpts.

ETT SKELETT AV STÅL OCH BETONG reser sig ur grusplanen. I bakgrunden böljar paradisen Phuket gröna kullar. Vid arbetsplatsens entré har byggherren satt upp en skylt. "Säkerheten först", ska det stå. Men det är felstavat.

– Det bådar ju inte så gott, säger Jonny Kiesbye.

Han har gedigen erfarenhet av arbetsmiljöfrågor. Efter tio år som golvläggare vidareutbildade sig Jonny till byggprojektledare. Ytterligare några år senare uppenbarade sig en möjlighet som ledde till nästa, oväntade, steg i karriären. Sedan några månader driver Jonny Kiesbye och hustrun ett bageri på Phuket.

– Vi hade semestrat här länge och så skulle de tidigare ägarna sälja.

Men en gång byggare, alltid byggare. Jonny Kiesbye kastar fortfarande ett extra öga när han passerar en byggarbetsplats. Och han lärde sig snabbt att det nya landet har en helt annan syn på arbetsmiljöfrågor.

– I Sverige skulle man inte ens få påbörja ett bygge under de här omständigheterna. Det finns inte på kartan, säger han.

På tredje våningen sitter arbetare och dinglar med benen över kanten. Avståndet till marken är runt 20 meter.

– Killarna högst däruppe kanske behöver lite säkerhet. Det är noll fallskydd, där ska det absolut sitta ett ordentligt räcke runt. Och de saknar transporthiss.

Ser du killen som sitter där med snöret? Han ska väl hiva upp en hink, säger Jonny Kiesbye.

Av det sjuttioal arbetare som finns på bygget bär bara en handfull hjälm. Ännu färre har riktiga skor. Istället dominerar billiga plastsandaler.

– Om jag har förstått det rätt får de inga kläder från företaget, säger Jonny Kiesbye. Då blir det ju flip-flops och shorts. Det är inte att rekommendera på ett sånt här ställe. Man saknar blåbyxor här. Och skor med genomtrampningsskydd.

VARJE ÅR GÖR SOLSVULTNA SVENSKAR omkring 350 000 resor till Thailand. En stor del av turisterna söker sig till sydvästkusten där destinationer som Khao Lak, Koh Phi Phi och inte minst Phuket lockar. Det är lätt att förstå varför. Stränderna är kritvita och vattnet kristallklart. Det är behaglig sommar när vintern är som mörkast här hemma. Och så är det, förstås, billigt.

Kostnadsnivån hänger nära ihop med den lokala lönenivån. I Thailands turismsektor är det burmesiska migrantarbetare som gör de tunga, smutsiga och farliga jobben. Omkring tre miljoner burmesiska migrantarbetare lever i Thailand. Fiskarna är längst ned i turistnäringens hierarki. Verksamheten kontrolleras av lokala brottssyndikat och regelrätt slaveri förekommer. Hotellarbetarna är högst, med löner som drygas ut av dricks och relativt säkra arbetsplatser. I mitten finns byggnadsarbetarna.

Sandaler dominerar på bygget. "Om jag förstått det rätt får de inga kläder från företaget", säger Jonny Kiesbye.

"Safety first". På skylten till arbetsplatsens entré ska det stå "Säkerheten först" – men det är felstavat.

Migrantarbetarna lever ofta mitt i turistikvarteren, men ändå i en helt annan verklighet. Bakom rangliga staket döljer sig små enklaver av plåtruckel. San Oo snickrade själv ihop sitt skjul på en grusplätt bredvid hotellbygget där han arbetar. Vi träffar honom där.

– Vi flyttar efter byggena, förklarar han.

Under sommaren gör plåttaket inomhustemperaturen olidlig. Under monsunsäsongen regnar det in. Lägret har inget rinnande vatten. Några dussin byggarbetare delar på samma utdass. Mygg frodas i den sankna marken runt den gemensamma brunnen.

LOKAL LAGSTIFTNING ger anställda rätt till en dags betald ledighet i veckan. San Oo har en ledig dag i månaden – obetalt. Men byggkonjunkturen har varit stekhet sedan tsunamikatastrofen 2004 ödelade stora delar av Thailands sydvästskust. Och här kan han, till skillnad från i hemlandet, försörja sin familj.

– Det är väldigt svårt att hitta jobb i Burma. Jag kom till Thailand för tio år sen och har jobbat inom bygg sen dess.

San Oo berättar att allvarliga olyckor hör till vardagen på bygget.

– Elchocker, skärskador, fallolyckor, säger han.

Om någon skadar sig illa betalar företaget ut en månadslön i kompensation. Det är mer än vad de flesta gör, men klen tröst för den som invalidiseras.

Jonny Kiesbye.

BURMESISKA MIGRANTARBETARE

- Enligt FN-organisationen IOM lever och arbetar omkring tre miljoner burmeser i Thailand. Den thailändska regeringen anger att antalet registrerade burmesiska migrantarbetare är en dryg miljon.
- Den statliga minimilönen ligger på 300 bath, omkring 25 kronor, om dagen.

Tjänar cirka 25 kronor/dag.

- Information om villkoren i den thailändska byggsektorn existerar knappt, men rapporter om andra branscher, som hotellnäringen, visar att migrantarbetare sällan får de löner eller de villkor de har rätt till.
- Migrantarbetare har svårt att kräva sina rättigheter vid arbetskonflikter. Få talar thailändska vilket försvårar kontakt med den lokala byråkratin. Enligt den ideella organisationen FED, en av få som arbetar för migrantarbeters rättigheter, är det dessutom vanligt att polisen kräver mutor för att ta upp anmälningar.
- Migrantarbetarnas uppehållstillstånd är knutet till arbetstillståndet, som i sin tur är knutet till en specifik arbetsgivare. Årligen fängslas, bötfälls och deporteras ett stort antal gästarbetare som mist sina jobb.
- Den fackliga organisationsgraden i Thailand ligger runt 1–4 procent. Bland migrantarbetare är den obefintlig.

Någon skyddsutrustning har arbetstagarna aldrig fått.

– Vi använder inte hjälm. Man måste ha det på stora företag men inte här, säger San Oo.

Byggnadsarbetaren har besökt ett halvdussin byggarbetsplatser runtom Phuket. Överallt är bris-terna i arbetsmiljön skriande. Höghöjdsarbete utförs som regel utan fallskydd, och utan avspärrningar under. Grävarbeten utförs manuellt, grus och sten lassas i hinkar och förflyttas av mänskliga kedjor. De som kapar betong virar på sin höjd en trasa över ansiktet.

Men San Oo tänker inte så mycket på riskerna. Han har hustru och tre barn i Burma och säger att han är mer orolig över att bli lurad på lönen.

– Det finns gott om jobb. Problemet är att vissa arbetsgivare fuskar med utbetalningarna. Ibland ljuger de och betalar inte när bygget är färdigt.

DEN THAILÄNDSKA ARBETSRÄTTEN skulle egentligen ge ett ganska gott skydd, om den bara tillämpades. Det säger Min Oo, ombudsman på den ideella organisationen FED som hjälper burmesiska migranter.

– Byggherren måste skicka in projektplaner och myndigheterna ska enligt lag inspektera, men med lite mutor försvinner det problemet. ▶

"Vi använder inte hjälm. Man måste ha det på stora företag men inte här."

SAN OO, BYGGNADSRARBETARE

I Thailands turismsektor är det burmesiska migrantarbetare som utför de tunga, smutsiga och farliga jobben.

▸ Precis som i Sverige är det arbetsgivarens ansvar att tillhandahålla skyddsutrustning.
 – Men även om arbetsgivarna köper in skydd så kräver mellancheferna betalt av arbetarna för att dela ut dem. Och även om det skulle förebygga många olyckor är de flesta burmeser inte så intresserade av hjälm och spikskor, suckar Min Oo.

NÄSTAN ALLA MIGRANTARBETARE har släktingar som är helt beroende av pengarna de skickar hem. Lönen blir den första och största prioriteten.

I kombination med en svag säkerhetskultur gör det att arbetsmiljöfrågor lätt blir åsidosatta.

Många säger att de också försöker spara för framtiden – Thailand tillåter inga gästarbetare över 50 års ålder. Ofta är planen att återvända till hemstaden och öppna en liten affärsrörelse.

– Men de flesta lyckas aldrig spara ihop pengar, säger Min Oo.

Fattigdomen i hemlandet slukar besparingarna och framtidsplanerna. Mat för dagen åt släktingarna kommer först.

DEN STATLIGT FASTSTÄLLDA MINIMILÖNEN är 300 bath per dag, motsvarande 75 kronor, men Myat Kyaw Oo tjänar 400 bath. Det är för att han har varit i Thailand så länge, snart 17 år, och för att han är en skicklig yrkesarbetare. Det mesta av inkomsten skickar han hem.

– Mina barn bor i Burma hos sin mormor, säger Myat Kyaw Oo. Jag saknar dem mycket men jag försöker åka hem och hälsa på dem vartannat år.

Han ler stolt när han berättar att bägge barnen går i skolan.

– Min plan är att de ska gå ut gymnasiet. Det är den bästa vägen till ett bättre liv för dem.

Myat Kyaw Oo säger att han är nöjd med sin lön. På en vecka tjänar han ungefär vad det kommer att kosta turisterna att sova en natt på hotellet han bygger. ●

GRABBER®

Premium Quality Screws

Magic Spiral

INVÄNDIG TRÄSKRUV

FÖRSÄNKTA TFZ OCH KULLERSKALLE TKZ

- Grab-point® - Greppar blixtsnabbt i materialet
- Spår 17 - Fiberskär som reducerar sprickbildning
- U-thread - Fräs som minskar friktion på gängfria stammen
- Magic spiral - Under huvudet för försänkning och klämkraft
- Bits T10-30
- Zinkad för invändigt bruk

UTVÄNDIG TRÄSKRUV

FÖRSÄNKTA TFU

- Bits T20-30
- E-coat C4 för utvändigt bruk

Träskruv

grabber.se